

képviselőházra bizza. Figyelmeztetni kívánja a magas kormányt az értekezlet arra a titáni munkára, amelyet a nők ugy társadalmi, mint gazdasági téren kifejtettek, hogy ezen mély horderejű munkatelésitményükkel nem kevésbé adóztak a haza oltárán, mint a másik nemhez tartozó embertársaik külön a lövészárokban; következésképpen az általános szavazati jog megadása, annak gyakorisága minden társadalmi és gazdasági reformnak, haladásnak nélkülözhetetlen alapfeltétele. Nemre való tekintet nélkül, tehát az összesemberiség politikai befolyása biztosíthatja csak rombadőlt kulturánk újjászülését, az örök béke lehetőségét.

Kimondja tehát az értekezlet, hogy az esetben, ha a választójogot bármily nyílt, vagy rejtett cenzus fogja korlátozni az ellen a leghatározottabban állást foglal és felszólítja az összes asszonyokat, hogy teljes erejükkel, legnagyobb energiával folvtassák a harcot mindaddig, míg politikai jogfosztottságuk megszűnik s úgy aktív, mint passzív választójoguk birtokában, politikai egyenjogóságukkal válllvetve dolgozhatnak a másik nemhez tartozó embertársaikkal egy szebb, boldogabb Magyarország megújodásáért.

A nagygyűlés azonkívül üdvözlöi Oroszország azon asszonyait, akik a nagy forradalom előkészítésében részt vettek s akiknek köszönhetjük azt a reményünket, hogy az orosz forradalomnak talán sikerül végre kimondani az első békeszót, amely meghallgatásra talál.

Az értekezlet a határozati javaslatot egyhangu lelkesedéssel fogadta el.

A Gyermektanulmányi Társaság első felolvasó ülése.

(Saját tudósítónktól.) Nagy érdeklődés mellett tartotta meg a Magyar Gyermektanulmányi Társaság szegedi fiókköre vasárnap délután ezévi első nyilvános értekezletét a városháza közgyűlési termében. Az értekezlet elnöke dr. Turcsányi Imre kir. tanácsos, a gyermekmenhely igazgató-főorvosa volt. Röviden vázolta a gyermektanulmányi társaságnak a jövő nemzedék jobb boldogulásáért való törekvéseit, majd meleg szavakkal üdvözölte dr. Dienes Valériát, a magyar gyermektanulmányozásnak egyik mesterét, a ki az elnökség felkérésére arra vállalkozott, hogy programon kívül előadást tart.

Dr. Dienes Valéria szólott az anyák hivatásáról és ismertette azokat az okokat, melyek a budapesti gyermektanulmányi iskolának, az anyák iskolájának a megnyitását szükségessé tették. Szerinte a mai gyermekekre sokkal nehezebb jövő vár, mint annak idején mireánk. Ennélfogva a jövő nemzedéknek, hogy hivatását jól betölthesse, sokkal nagyobb testi és lelki erőre lesz szüksége. A felnőtteknek s elsősorban az anyáknak tehát nagyobb tökéletességre kell emelkedniök, hogy tudásukat az utódok javára kamatoztathassák. Komoly, okos, lelkierős és tanult anyákra van szükségük a gyermekeknek, kik ismerik a kicsinyek lelkivilágát, a lélek fejlődését, kik előtt a gyermek nem valami idegen, hanem megértik minden cselekedét és cselekedeteinek rugóit: a lelkükben ébredő képességeket. A gyermekszoba végtelen, sehol el nem érhető tiszta örömök forrása és a legtökéletesebb lélektani laboratórium, a melyben bepillantást nyerünk a gyermeklelek rejtelmeibe. Ehhez azonban szükséges, hogy már előzetesen is megismerkedjünk azokkal a lélektani és lélekfejlődéstan ismeretekkel, melyek eme képességet megadják.

Ismerteti azokat a fázisokat, melyeken a gyermek lelkifejlődése áthalad, amíg az a tér, melyet birtokol, kitágul, a különböző érzékbenyomások közti kapcsolatot megismeri, az érzékszervek összetanulodnak, logikusan gondolkodni és következtetni megtanul. Való-

sággal kis tudós a gyermek, kinek az a főfeladata, hogy mindig újat és újat tapasztaljon. Az avatatlan előtt a gyermek cselekedetei sokszor érthetetlenek s sok képességnek csirait fojtják vissza tudatlanságból. Minden gyermek valóságos zseni s képességeinek fejlődését hozzáértéssel és szeretettel kell fejlesztetni. Képezze tehát magát minden anya, biztosítsa gyermeke fejlődésének szabadságát s akkor az a kis lélek oly kincsesház lesz, melynek kincsei kimeríthetetlenek.

Dienes Valéria után Horovitz Jakab mezővásárhelyi tanító értekezett az individuális nevelésről és tanításról. Szerinte immár elérkeztünk a tömegtanítás alkonyához. Minden egyes gyermekkel külön kell foglalkoznunk; ki kell ismernünk természetét, tehetségét és ahhoz alkalmazkodva kell tanítási módszerünket és nevelési elveinket alkalmaznunk. Konkrét példákat hoz fel állításai igazolására, többek között egy elkényeztetett fiú esetét, mellyel kimutatja, hogy a pálcá felesleges, ha a gyermek egyéniségéhez alkalmazkodunk és szép szóval, rábeszéléssel sokkal nagyobb eredményt érünk el, mint a testi fenytéssel. A háború kitörése, s az apák hadbavonulása óta sajnálattal tapasztaljuk az erkölcsök elvadását s ezért fokozottabban szükséges, hogy a gyermekek egyéni tulajdonságaira nagy figyelemmel legyünk, mert fáradozásunkat csakis így koronázhatja a kívánt siker. Szükségesnek tartja oly kérdőívek kinyomatását, melyeken a szülők tájékozottan a tanítót s tanárt gyermekeik egyéni tulajdonságait illetőleg.

Klug Péter igazgató szólott ezután és kijelentette, hogy ily kérdőíveket tulajdonképpen egyéniségi jellemlapokat, úgy a családok, mint az óvodák és iskolák részére a fiókkör már a háború előtti években nyomtatott s azok mozt is rendelkezésre állanak.

Ezután Fülöp József a mai iskolai nevelés és oktatás hibáiról értekezett. Hivatkozott a Társadalomtudományi Társaság által rendezett vita-ciklus előadásaira, melyen elsőrendű orvosi szaktekintélyek és pedagógusok mondtak lesújtó kritikát a könyv nélküli tanulás ártalmairól. Kiemelte a gyermeki érdeklődés lélektanáról folytatott kísérleteket, amelyek kétségtelenül megállapították, hogy a gyermek érdeklődése minden tárgy felé fordul, amit meg akar ismerni, még szívesebben vesz részt oly tárgyak, eszközök előállításánál, ahol neki tevékeny szerepet juttatnak. A siketnémák, a vakok által előállított kézimunkák igazolják, hogy mennyire fejleszthetnők ezt az ügyességet és képességet a normális gyermekeknél is. Elgyakorlati irányu kézimunka-oktatás mellőzése miatt szenved a tanítás eredményessége is és sok gyermek rajta kívül álló okokból tanusit elégtelen előmenetelt.

A kézimunka, mellyel örömmel és szenvedéllyel foglalkoznak a gyermekek, elvonja őket a duhajkodástól, csinytevésektől. Az elfoglalt ifjak közül bizonyára nem kerülnek ki oly gyermekek, kik miatt gyermekrendőrséget kellett szervezni és akik a Dugonics-szobrot a nyakába vetett kötéllel akarták lerántani talapzatáról. Az ifjak nagy energia készlete hasznos munkában találhatna levezetést. De mi nem törekszünk hasznos munkával ifjainkat elfoglalni, a legtöbb iskola szinte tudomást sem látszik venni a gyermeki élet törvényszerűségeiről és így nem is törekzenek arra, hogy a tanítást ahhoz alkalmazzák. Megnyugodnak az oly intézkedésekben, mint a gyermek-rendőrség, mely ügyel arra, hogy a gyermekek, kiknek a mozgás életelemük, ne romboljanak. Ezzel szemben arra kellene törekednünk, hogy a tanulók hasznos és kedves munkálkodással kézügyességgel foglaltassanak el.

Az előadás után az elnök mindhárom előadónak a fiókkör és a hallgatóság köszönetét tolmácsolta, amivel az értekezlet véget ért.

POLITIKAI HIREK.

— Budapesti tudósítók telefonjelentése. —

(Wekerle és Andrássy tanácskozása)

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök vasárnap délbén hosszabb ideig tanácskozott gróf Andrássy Gyulával. Andrássyt a tanácskozás során budai palotájában fölkereste Vázsonyi Vilmos választójogi miniszter is. A megbeszélésen hír szerint az egységes kormánypart megalakításának körülményeiről és a képviselőház munkaprogramjáról volt szó.

(Czernin külügyminiszter Budapesten.)

Gróf Czernin Ottókor külügyminiszter, aki fontos okokból többször kénytelen volt tervbe vett budapesti útját elhalasztani, kedden reggel családjával együtt Budapestre érkezik. Gróf Colorado Mansfeld követségi tanácsos, hétfőn este a fővárosba érkezett, hogy a külügyminiszter budapesti útját előkészítse. Gróf Czernin tanácskozni fog Andrássyval, Tiszával és Károlyival. A külügyminiszter szerda estig marad Budapesten.

(A munkapárt jelöltje a delegáció elnökségére.) A munkapárt elhatározta, hogy a delegáció elnökségét Láng Lajos bárónak ajánlja fel. Ha Láng el nem fogadná betegsége miatt, akkor gróf Khuen-Héderváry Károlyt fogják megválasztani elnöknek.

(November 20-ikára összehívják a képviselőházat.) A képviselőházat előreláthatólag november 20-ikára hívják össze. Wekerle a választójogi törvényjavaslatot, a költségvetést, az adójavaslatokat, a kiegyezést és a bankszabadalomról szóló javaslatot terjeszti be. A képviselőház elsőnek a kiegyezést és a bankszabadalmat tárgyalja.

(A makói képviselőválasztás.) Makóról

jelentik: Mozgalmas és nem mindennapi korteshadjárat után vasárnap tartották meg a képviselőválasztást a makói kerületben. Két jelölt állott egymással szemben: dr. Pete Márton, a Károlyi-párt hivatalos jelöltje és Eckhardt Vilmos makói földbirtokos, aki szintén függetlenségi programmal lépett föl. A Károlyi-párt emiatt Eckhardtot a pártból kizárta és ezt plakátokon tudatta a választókkal. Ily előzmények után tartották meg vasárnap a választást, amely a hivatalos jelölt bukásával végződött. Dr. Pete 618, Eckhardt 646 szavazót kapott. Eckhardt Vilmos, az új képviselő 28 éves és unokaöccse Ugron Gábor belügyminiszternek.

(A makói képviselőválasztás és a Károlyi-párt.) Mikor dr. Pete Márton bukásának a híre megérkezett a Károlyi-pártba, a legnagyobb megbotránkozást keltette. Több képviselő a legenergiusabban kifakadt Ugron Gábor belügyminiszter ellen. E miatt az ügy miatt hétfőn este félhétkor a Károlyi pártban értekezlet is volt, amelyen szótartották a belügyminiszter eljárását.

(Az új pártalakulás.) Félhivatalosan jelentik: A kormányt támogató pártok intéző bizottsága csütörtökön gróf Andrássy Gyula elnöklésével ülésezni fog. Az ülésen megjelenik dr. Wekerle Sándor miniszterelnök is. Az új pártalakulásról fognak tárgyalni.

(A sajtóiroda új főnöke.) Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök a sajtóiroda vezetésével Gonda Henriket, a Magyar Tudósító szerkesztőjét bízta meg.

(A cseh támadások visszautasítása.) A Magyar Tudósító jelenti: A képviselőház legutóbbi ülésén gróf Andrássy Gyula interpellálni fog a cseh támadások dolgában. — Az egyesült függetlenségi és 48-as pártban november 15-én délután 6 órakor érteke-